

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 10Sžk/5/2018
Identifikačné číslo spisu: 1015200690
Dátum vydania rozhodnutia: 21.11.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Hatalová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:1015200690.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Hatalovej, PhD. a členov senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. v právnej veci žalobcu (sťažovateľa) Lesoochranárskeho zoskupenia VLK, občianske združenie, Tulčák č. 310, 082 13 Tulčák, IČO: 31 303 862, právne zastúpený JUDr. Ivetou Rajtákovou, advokátkou, so sídlom Štúrova 20, 042 83 Košice, proti žalovanému Ministerstvu životného prostredia Slovenskej republiky, so sídlom Námestie Ľ. Štúra 1, 812 35 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 2528/2015-2.3 zo dňa 24. februára 2015, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 2S/99/2015-68 zo dňa 7. júna 2017, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť z a m i e t a.

Účastníkom nárok na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

I.

Priebeh a výsledky administratívneho konania

1. Okresný úrad Žilina, odbor starostlivosti o životné prostredie ako prvoinštančný správny orgán rozhodnutím č. OU-ZA-OSZP1-2014/011430-3/Drn zo dňa 13.6.2014 povolil výnimku

A. z vybraných zakázaných činností uvedených v § 16 ods. 1 písm. b) zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane prírody a krajiny“) t.j. povolil zasiahnuť do lesného porastu a poškodiť vegetačný a pôdny kryt a v súvislosti s tým z vybraných zakázaných činností uvedených v § 16 ods. 1 písm. f) zákon o ochrane prírody a krajiny rušiť pokoj a ticho, konkrétne v jednotkách priestorového rozdelenia lesa č. 4 11, 4 20, 6a 11, 6b 02, 7a 10, 7b, 8b 11, 9 11, 9 12, 9 20, 11 11, 11 12, 11 20, 12 20, 14a 10, 14b, 14c, 14d, 15a 11, 15a 12, 15a 20, 15b 10, 15c 10, 16a 11, 16a 12, 16b 10, 16c 10, 16d, na LHC Vysoké Tatry, ktoré sú súčasťou pozemkov parciel v k.ú. R., ktoré sú súčasťou NPR Tichá dolina s piatym stupňom ochrany podľa zákona o ochrane prírody a krajiny. Žiadateľovi sa povolilo v predmetných porastoch vykonať lesohospodárske zásahy v súvislosti so spracovaním kalamitnej drevnej hmoty,

B. z vybraných zakázaných činností uvedených v § 16 ods. 1 písm. a) v znení § 15 ods. 1 písm. d) zákona o ochrane prírody a krajiny aplikovať chemické látky. Žiadateľovi sa povolilo aplikovať prostriedky na ošetrovanie stojacich kmeňov stromov poškodených (odretých) pri približovaní kalamitnej drevnej hmoty, a to registrovanými prostriedkami určenými na tento účel, v priestore uvedenom v bode A., v súvislosti s výnimkou udelenou v bode A. Ďalej sa žiadateľovi povolila výnimka na aplikáciu chemických látok formou feromónových odparníkov inštalovaných do feromónových lapačov, v jednotkách priestorového rozdelenia lesy uvedených v bode A.

2. V zmysle § 82 ods. 12 zákona o ochrane prírody a krajiny určil 13 podmienok vykonávania činnosti zabezpečujúce záujmy ochrany prírody a krajiny. Platnosť rozhodnutia obmedzil na dobu určitú, t. j. do 31.12.2016.

3. Na odvolanie žalobcu žalovaný rozhodnutím č. 2528/2015-2.3 zo dňa 24.02.2015 odvolanie zamietol a rozhodnutie prvoinštančného správneho orgánu potvrdil.

II.

Konanie na krajskom súde

4. Krajský súd napadnutým rozsudkom podľa § 190 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S.s.p.“) zamietol žalobu ako nedôvodnú.

5. Podľa názoru krajského súdu rozhodnutia správnych orgánov vychádzajú z dostatočne zisteného skutkového stavu, správna úvaha neprekračuje medze § 16 zákona o ochrane prírody a krajiny a správne orgány oboch inšancií vec správne právne posúdili. Správny súd dospel k záveru, že svojvoľu žalovaného i prvoinštančného správneho orgánu pri rozhodovaní o udelení výnimky zo zákazov podľa zákona o ochrane prírody a krajiny v danom prípade možno vylúčiť. Z administratívneho spisu je zrejmé, že správny orgán v konaní nevychádzal len z tvrdení žiadateľa, ale ako podklady pre rozhodnutie si zabezpečil tri odborné stanoviská od ŠOP SR, Správa TANAP.

6. Podľa názoru krajského súdu správne orgány oboch inšancií nemali dôvod odkloniť sa od týchto odborných stanovisk, ktoré sú pre ne záväzné a ktoré opakovane potvrdili minimálny zásah do chráneného územia povolenými výnimkami, samozrejme za dodržania nimi navrhovaných podmienok, ktoré sú v prvostupňovom rozhodnutí aj premietnuté.

7. Žalobca namietal nelogickosť výnimiek č. 1, 7, 8, 12 a 13. K nelogickosti medzi podmienkami č. 7 a 8 správny súd uviedol, že sa s názorom žalobcu nestotožnil, pretože z uvedených podmienok jednoznačne a logicky vyplýva, že primárne je potrebné chrániť stromy rastúce v tesnej blízkosti približovacích ciest pred ich poškodením (podmienka č. 8). Ak však napriek tomuto zabezpečovaciemu opatreniu príde k ojedinelému poškodeniu stromov, tieto musia byť ošetrené príslušným prípravkom (podmienka č. 7). Z chronologického hľadiska síce mohli byť tieto podmienky zoradené v opačnom poradí, no z ich systematického a vzájomného výkladu vyplýva účelnosť a odôvodnenosť.

8. Podľa názoru žalobcu porovnaním podmienok č. 1 a 12 vzniká záver, že aj v období od 15.3. do 15.6. (hlavné hniezdne obdobie vtákov) môže dochádzať k ťažbe dreva. Krajský súd aj túto námietku žalobcu vyhodnotil ako neopodstatnenú, pretože v podmienke č. 12 je jednoznačne určené, že ťažba nebude prebiehať v období od 15.3. do 15.6. Takéto znenie podmienky neumožňuje podľa názoru krajského súdu iný výklad, tak ako to namietal žalobca. Mimo tohto obdobia, teda od 1.1. do 14.3. a od 16.6. do 31.12. bude ťažba podliehať podmienke č. 1, podľa ktorej po oznámení začatia prác žiadateľ spolu so Správou TANAP navrhne technologickú prípravu lesných porastov a spôsob vykonania náhodnej ťažby s prípadným vyznačením dutinových hniezdičov z dôvodu zabezpečenia ich ochrany. Medzi podmienkami č. 1 a 12 nie je tak podľa názoru krajského súdu žiaden rozpor a dostatočným spôsobom usmerňujú a obmedzujú povolovanú činnosť tak, aby boli zabezpečené záujmy ochrany prírody a krajiny v dotknutom chránenom území.

9. Rovnaký záver správny súd zaujal aj vo vzťahu k podmienkam č. 1 a 13. Zhrnúc uvedené správne krajský súd uviedol, že podmienky č. 1, 7, 8, 12 a 13 sú špecifikované dostatočne jasne a zrozumiteľne, ich vzájomný súvis je logický a nespôsobujú nezákonnosť napadnutého rozhodnutia.

10. Správny súd sa ďalej stotožnil s názorom žalovaného, že predmetné činnosti podliehajú hodnoteniu ich vplyvu na Chránené vtáčie územie Tatry, pretože v spracovaní kalamitnej drevnej hmoty ide o projekt podľa § 28 ods. 2 zákona o ochrane prírody a krajiny, § 3 písm. g) zákona č. 24/2006 Z.z., čl. 1 ods. 2 písm. a) druhá odražka Smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 211/92/EÚ. Hoci prvoinštančný správny orgán explicitne nepožiadala ŠOP SR o vyplnenie formulára pre zisťovacie konanie a stanovisko podľa § 28 ods. 4 zákona o ochrane prírody a krajiny, tento formulár je súčasťou odborného stanoviska ŠOP SR, Správa TANAP č. TANAP/315/2014 zo dňa 3.3.2014. Z formulára vyplýva, že činnosť nemá významný účinok na Chránené vtáčie územie Tatry. V konečnom dôsledku bola teda podľa názoru krajského súdu požiadavka žalovaného v prvoinštančnom rozhodnutí splnená a nespôsobuje nezákonnosť rozhodnutia.

11. O trovách konania rozhodol krajský súd podľa § 168 S.s.p. tak, že úspešnému žalovanému nárok na náhradu trov konania nepriznal, pretože nezistil podmienky, na základe ktorých to možno spravodlivo požadovať.

III.

Konanie na kasačnom súde

12. Proti rozsudku krajského súdu podal žalobca v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť, a to z dôvodu, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci. Žalobca uviedol, že § 82 ods. 12 zákona o ochrane prírody a krajiny nie je možné vykladať tak, že podmienky vykonávania činnosti nahrádzajú nerozhodovanie o výnimkách z iných zákazov podľa zákona o ochrane prírody a krajiny, k porušeniu ktorých navrhovanou činnosťou nesporne dôjde. Za nesprávny právny záver považuje žalobca aj záver krajského súdu, ktorý akceptoval prehodnocovanie prírodno-ochranných hodnôt chránených území, vyplývajúcich priamo zo zákona správnym orgánom v konaní pred vydaním individuálneho správneho aktu. Za kľúčové nesprávne právne posúdenie považuje žalobca tvrdenie krajského súdu, že možno vykonať prakticky neobmedzenú ťažbu na špecifikovanej časti týchto chránených území a nie je to v rozpore so záujmami ochrany prírody a krajiny. Z uvedených dôvodov navrhol kasačnému súdu, aby napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil tak, že zruší rozhodnutie žalovaného a vec mu vráti na ďalšie konanie.

13. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti uviedol, že kasačná sťažnosť je nepodložená a účelová. Napadnutý rozsudok krajského súdu je podľa názoru žalovaného vecne správny, a preto navrhol kasačnému súdu, aby kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú zamietol.

IV.

Právny názor Najvyššieho súdu

14. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S. s. p.) postupom podľa § 492 S.s.p. preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná. Rozhodol bez nariadenia pojednávania podľa ustanovenia § 455 S.s.p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke najvyššieho súdu. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 21.11.2018 (§ 137 ods. 2 S.s.p.).

15. V predmetnej veci bolo potrebné predostrieť, že predmetom kasačnej sťažnosti bol rozsudok krajského súdu, ktorým zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania rozhodnutia žalovaného, ktorým potvrdil rozhodnutie prvoinštančného správneho orgánu o povolení výnimky z vybraných zakázaných činností uvedených v § 16 ods. 1 písm. b) zákona o ochrane prírody a krajiny, a preto primárne v medziach kasačnej sťažnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd

preskúmal rozsudok krajského súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci kasačného konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie žalovaného, ako aj rozhodnutie prvoinštančného správneho orgánu a konania týmito rozhodnutiami predchádzajúce, najmä z toho pohľadu, či kasačné námietky sťažovateľa sú spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku krajského súdu. Po preverení riadnosti podmienok vykonávania súdneho prieskumu rozhodnutí správneho orgánu (tzn. najmä splnenia podmienok konania a okruhu účastníkov) sa kasačný súd stotožňuje so skutkovými závermi krajského súdu v tom rozsahu, ako si ich osvojil správny súd zo zistení uvedených žalovaným správnym orgánom, ako aj sťažovateľom, ktoré sú obsiahnuté v administratívnom spise.

Podľa § 15 ods. 1 zákona o ochrane prírody a krajiny na území, na ktorom platí štvrtý stupeň ochrany, je zakázané aplikovať chemické látky a hnojivá.

Podľa § 16 ods. 1 zákona o ochrane prírody a krajiny na území, na ktorom platí piaty stupeň ochrany, je zakázané

- a) vykonávať činnosti uvedené v § 15 ods. 1; § 13 ods. 3 a § 14 ods. 3 a 4 platia rovnako,
- b) zasiahnuť do lesného porastu a poškodiť vegetačný a pôdny kryt,
- c) stavať lesnú cestu alebo zväžnicu,
- d) zriadiť poľovnícke zariadenie alebo rybochovné zariadenie,
- e) osvetľovať bežeckú trať, lyžiarsku trať alebo športový areál,
- f) rušiť pokoj a ticho,
- g) chytať, usmrtiť alebo loviť živočícha,
- h) meniť stav mokrade alebo koryto vodného toku, najmä ich úpravou, zasypávaním, odvodňovaním, ťažbou trstia, rašeliny, bahna a riečného materiálu okrem vykonávania týchto činností v koryte vodného toku jeho správcom v súlade s osobitným predpisom,
- i) umiestniť stavbu.

Podľa § 16 ods. 2 zákona o ochrane prírody a krajiny na území, na ktorom platí piaty stupeň ochrany, sa vyžaduje súhlas orgánu ochrany prírody na vykonávanie činností uvedených v § 13 ods. 2 písm. a), i), j) a l) a o), § 14 ods. 2 písm. d) a f) a § 15 ods. 2 písm. b).

Podľa § 67 písm. h) zákona o ochrane prírody a krajiny okresný úrad v sídle kraja môže v odôvodnených prípadoch povoliť výnimku zo zakázaných činností v územiach s druhým, tretím, štvrtým alebo piatym stupňom ochrany, v chránených vtáčích územiach a ak ide o prírodné pamiatky a národné prírodné pamiatky a ich ochranné pásma podľa § 24 a ak ide o druhy podľa § 40 v súvislosti s povoľovaním výnimky z územnej ochrany, ak tak určí ministerstvo a povoľuje výnimku podľa § 7b ods. 2.

16. Kasačný súd po preskúmaní spisového materiálu krajského súdu, ktorého súčasťou je aj administratívny spis žalovaného dospel k záveru, že kasačné námietky sťažovateľa nie sú dôvodné.

17. Zákon o ochrane prírody a krajiny taxatívnym spôsobom vymenúva činnosti, na vykonanie ktorých na území, na ktorom platí prvý až piaty stupeň ochrany sa vyžaduje súhlas orgánu ochrany prírody a činnosti, ktoré sú na území, na ktorom platí druhý až piaty stupeň ochrany zakázané. Orgán ochrany prírody môže v odôvodnených prípadoch povoliť výnimku zo zakázaných činností, pričom zákon o ochrane prírody a krajiny výslovne neupravuje pre udelenie súhlasu prípadne výnimky s inak zakázanou činnosťou bližšie hľadiská. Orgán ochrany prírody musí pri úvahe, či súhlas alebo výnimku udeli vychádzať z účelu zákona o ochrane prírody a krajiny (predovšetkým § 1 ods. 1, § 2 ods. 1). Nástrojom, ktorý k dosiahnutiu tohto účelu má orgán ochrany prírody, je aj udeľovanie súhlasov alebo výnimiek zo zakázaných činností.

18. Záujem ochrany prírody spočíva v tom, že činnosti uvedené v § 16 zákona o ochrane prírody a krajiny sú zakázané, teda záujem ochrany prírody je v rozpore s vykonávaním takýchto činností. Ak teda pravidlom v piatom stupni ochrany prírody je zákaz tam vymenovaných činností, tento je v záujme ochrany prírody, potom povolenie výnimky z tohto zákazu je zakaždým zásahom do záujmu ochrany prírody. So zreteľom na zmysel a obsah, ktoré vyplývajú zo zákona o ochrane prírody a krajiny je nevyhnutné v správnom konaní skúmať, či záujem na udelení výnimiek a zákazov je naliehavejší ako

záujem na ochrane prírody vyjadrený práve týmito zásahmi.

19. Z obsahu administratívneho spisu je zrejmé, že sťažovateľovi boli podklady rozhodnutia riadne doručené, mal možnosť vyjadriť sa k nim, vzniesť námietky aj možnosť nahliadnuť do spisu, ktorý obsahoval podkladové materiály. Správne orgány oboch inšancií sa námietkami sťažovateľa zaoberali a v rozhodnutiach sa s nimi náležite vysporiadali. Správna úvaha správnych orgánov neprekračuje medze § 16 zákona o ochrane prírody a krajiny. V posudzovanej veci bolo orgánmi ochrany prírody a ŠOP SR zhodne viackrát konštatované, že pri vykonávaní lesohospodárskych opatrení bude dochádzať k určitým zásahom, a teda k ovplyvneniu biotopov rastlín a živočíchov, avšak tieto zmeny budú krátkodobého charakteru, nebudú mať podstatný negatívny vplyv na samotnú ochranu prírody a krajiny, naopak z dlhodobého hľadiska bude zásah pozitívne vplyvať, pretože dôjde k podpore procesov aké prebiehajú v prírodných lesoch. Účelom povolenia výnimiek tak bolo napomôcť procesu prirodzenej obnovy, nie jeho ohrozeniu alebo poškodeniu.

20. Kasačný súd sa tak stotožnil s názorom krajského súdu, podľa ktorého rozhodnutia správnych orgánov vychádzajú z dostatočne zisteného skutkového stavu veci a správne orgány oboch inšancií vec správne právne posúdili. Správne orgány pri rozhodovaní správne vychádzali z troch odborných stanovísk od ŠOP SR, Správa TANAP, ktoré potvrdili minimálny zásah do chráneného územia povolenými výnimkami, samozrejme za dodržania nimi stanovených trinástich podmienok podľa § 82 ods. 12 zákona o ochrane prírody a krajiny, ktoré prvoinštančný správny orgán uviedol vo svojom rozhodnutí.

21. K námietke vytýkaného nesprávneho právneho posúdenia kasačný súd uvádza, že nie je dôvodná. Sťažovateľ v kasačnej sťažnosti síce namietal nesprávne právne posúdenie, ale neuviedol konkrétne body napadnutého rozsudku, v ktorom by bolo napadnuté nesprávne právne posúdenie uvedené. Po preskúmaní rozsudku krajského súdu a kasačnej sťažnosti kasačný súd konštatuje, že napadnuté závery krajského súdu z napadnutého rozsudku nevyplývajú, a preto kasačný súd považuje tvrdenia sťažovateľa za zavádzajúce v snahe nejako odôvodniť podanú kasačnú sťažnosť.

22. Na záver nedá kasačnému súdu nepodotknúť, že ochrana životného prostredia ako spoločného záujmu všetkých občanov Slovenskej republiky je dôležitou aktivitou a činnosť združení na ochranu životného prostredia na jeho rôznych úsekoch si jednoznačne zaslúži pozornosť a podporu. Avšak nielen na získanie všeobecnej podpory a rešpektu by mali zakaždým zvažovať účelnosť krokov, ktoré podnikajú, aby v konečnom dôsledku nemrhali svoju pozornosť a prostriedky na čisto formálne, obsahovo prázdne manifesty tak, ako je to v prípade tejto kasačnej sťažnosti (obdobne uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Sžp/31/2012 zo dňa 29.11.2012).

23. Po preskúmaní podanej kasačnej sťažnosti kasačný súd konštatuje, že s právnymi námietkami sťažovateľa sa krajský súd v rozhodnutí riadne vysporiadal a nenechal otvorenú žiadnu spornú otázku, riešenie ktorej by zostalo na kasačnom súde, a preto námietky uvedené v kasačnej sťažnosti vyhodnotil najvyšší súd ako bezpredmetné, ktoré neboli spôsobilé spochybníť vecnú správnosť rozhodnutia. Z uvedeného dôvodu kasačnú sťažnosť podľa § 461 S. s. p. ako nedôvodnú zamietol.

24. O nároku na náhradu trov kasačného konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky tak, že sťažovateľovi, ktorý v tomto konaní nemal úspech ich náhradu nepriznal (§ 467 ods. 1 S. s. p. a analogicky podľa § 167 ods. 1 S. s. p.) a rovnako aj žalovanému nárok na ich náhradu nepriznal v súlade s § 467 ods. 1 S. s. p. a analogicky podľa § 168 S. s. p.

25. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky prijal rozsudok jednomyseľne (§ 139 ods. 4 S.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.